

Nieuwe sporten in Nederland

WANNEER INVESTEER JE ALS VERENIGING IN EEN NIEUWE SPORT?

DOOR RESIE HOEIJMAKERS (MULIER INSTITUUT)

Hoewel padel zich nog nauwelijks als sport heeft bewezen, is op 12 mei in Teteringen de 250ste padelbaan van Nederland geopend. De betreffende club is daarmee de honderdste tennisvereniging in Nederland die door de aanleg van één of meerdere padelbanen haar sportvoorzieningen met deze nieuwe sport heeft uitgebreid. Dit roept vragen op. Is het slim om als vereniging meer sportmogelijkheden aan te bieden? En hoe groot is het risico om in een nieuwe sport te investeren? Het Mulier Instituut geeft op basis van onderzoek naar de potentie van nieuwe sporten in Nederland antwoord.

De opkomst van nieuwe sporten in Nederland, zoals padel (zie kader hieronder), is niet alleen iets van deze tijd. De populariteit van sporten varieert. Zo loopt de populariteit van gevestigde sporten als tennis en de hippische sport al jaren terug en zijn nieuwe sporten ontstaan die aan populariteit winnen. Zo was in de afgelopen decennia een snelle opkomst van squash (jaren tachtig), golf (jaren negentig) en skaten (jaren nul) te zien. Deze eeuw zijn beachvolleybal, boulderen, padel en airsoft aan een opmars bezig. Hoewel deze sporten nationaal en internationaal nog volop in ontwikkeling zijn, investeren steeds meer verenigingen in deze sporten.

Twee sporten voor de prijs van één

De reden dat een vereniging in een nieuwe sport investeert is veelal om leden die anders

afhaken te behouden. De leden, dat is de reden waarom een vereniging bestaat. Verenigingen hebben het lastig wanneer hun ledental terugloopt: dan worden (sport)voorzieningen minder gebruikt, is het lastiger voldoende vrijwilligers te vinden en dalen de inkomsten. Verenigingen zijn hierdoor genoodzaakt op zoek te gaan naar nieuwe activiteiten om aantrekkelijk te zijn en te blijven voor (potentiële) leden. Dat kunnen andere competitievormen of gezelligheidsactiviteiten zijn, maar ook een variatie op het sportaanbod. De tennissport kampt al jaren met een daling in het aantal leden en daarom is het logisch dat met name tennisverenigingen zoeken naar nieuwe manieren om hun leden te binden. Met de gedachte om leden met padel twee sporten voor de prijs van één aan te bieden, proberen tennisverenigingen relevant en aan-

FIGUUR 1
BESLISBOOM OM IN NIEUW SPORTAANBOD TE INVESTEREN

trekkelijk te blijven en de vereniging toekomstbestendig te laten zijn.

Nieuwe eisen voor een nieuwe generatie

Voor de toekomstbestendigheid van een vereniging is het dus belangrijk om je aan te passen aan de wensen van de (potentiële) leden. En deze veranderen. Daar waar de tennisser vroeger vijftig jaar lang lid van dezelfde tennisvereniging was, moet de sportvereniging nu concurreren met legio keuzemogelijkheden voor vrijetijdsbesteding. Deze verruimde keuzemogelijkheden hebben tot een toegenomen kritische houding geleid en ertoe bijgedragen dat sportbeoefenaars, en met name jonge sporters, andere eisen aan sport stellen. Snelle, flitsende activiteiten met directe plezierbeleving doen het bij de jonge generatie goed. Activiteiten waar het plezier later komt en die veel oefening en ervaring vragen scoren minder. Dit heeft consequenties voor de keuze voor een sport. Sportbeoefenaars kiezen vaker voor sporten waar directe plezierbeleving mogelijk is, die laagdrempelig zijn en veel flexibiliteit bevatten. Het traditionele wedstrijd aanbod, met

WAT IS PADEL?

Padel is een racketsport met kenmerken van zowel squash als tennis. Het wordt in dubbelteams (twee tegen twee) gespeeld op een veld van 20 x 10 meter met een omheining van glas of hekwerk. Het veld wordt in tweeën gedeeld door een net, en elke speelhelft bestaat uit twee servicevakken en een achterveld. Het spel begint wanneer de serverende speler de bal over het net, zonder dat de bal eerst het glas of hekwerk raakt, in het speelveld van de tegenpartij slaat. De bal blijft in het spel totdat deze twee keer heeft gestuiterd, in het net is beland of zonder te stuiteren uit de kooi wordt geslagen. De glazen wand en het hekwerk mogen worden gebruikt, zolang de bal eerst de grond raakt. De puntentelling is hetzelfde als bij het tennis. Vier punten leveren een game op en zes games een set. Padel kan zowel op een binnen- als op een buitenbaan worden gespeeld. In Nederland werd in 2005 voor het eerst padel gespeeld op het trainingscomplex van PSV. Toenmalig coach Guus Hiddink was in Spanje enthousiast geraakt over de sport, waarop PSV een baan liet bouwen.

een seizoen iedere zaterdag of zondag competitie, wordt in deze tijd vaker als verplichting gezien en als onwenselijk beschouwd. Daarnaast lijken sporters in deze tijd, waar het belang van sport en bewegen bekend is, te kiezen voor een sport die het gevoel geeft dat het goed voor de gezondheid is. Sporters willen lekker zweten en calorieën verbranden. Als sportverenigingen in sporten investeren die bij de sportbehoefte van deze tijd aansluiten, is de kans groter om (potentiële) leden te trekken en/of te behouden.

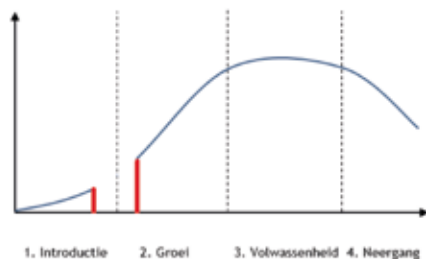
Risico's

Hoewel het verbreden van het sportaanbod met nieuwe sporten voor aansluiting met een nieuwe generatie kan zorgen, is het voor een vereniging niet zonder risico. Het aanleggen van één padelbaan kost al snel een halve ton. Wat investeren in nieuwe sporten die zich nog niet hebben bewezen lastig maakt, is dat de populariteit hiervan moeilijk te voorspellen is. Het sportlandschap wordt continu verrijkt met nieuwe sport- en bewegingsvormen, waarvan sommige een structurele plek krijgen en andere weer verdwijnen. Investeren in een sport die uiteindelijk niet aanslaat kan resulteren in nieuw gebouwde sportaccommodaties die na verloop van tijd leeg staan of braak liggen. Dat is iets dat je als sportvereniging en gemeente wilt voorkomen. Hierdoor zijn zowel beleidsmakers als sportaanbieders vaak huiverig om in accommodaties van nieuwe en/of onbekende sporten te investeren.

Padel heeft potentie

Op basis van de onderzoeksmethode van het Mulier Instituut (zie kader hiernaast) maken tennisverenigingen een goede keuze door in padel te investeren. Padel heeft potentie om bij een breder publiek aan te slaan, omdat de aard van het spel, veel variatie en direct spelplezier, bij de individuele en flexibele sportbehoefte van deze tijd past. Daarnaast is de sport voor veel spelers een verbetering ten opzichte van tennis,

FIGUUR 2
SCHEMATISCHE WEERGAVE SPORTIFICATIECYCLUS MET KLOOF

Bron: Hoeijmakers en Romijn, 2018.

WANNEER IS INVESTEREN IN EEN NIEUWE SPORT ZINVOL?

Om beleidsmakers en sportaanbieders te adviseren en de kans te verlagen dat een nieuwe accommodatie na verloop van tijd leeg staat of braak ligt, heeft het Mulier Instituut een methode ontwikkeld om de populariteit van nieuwe sporten te voorspellen. Door jaarlijks het aantal nieuw aangelegde sportaccommodaties van een sport af te zetten tegen het totaal aantal accommodaties op een specifiek moment ontstaat een curve. Aan de hand van de graden van deze curve kan worden bevestigd in welke fase de sport zich bevindt en hoe deze zich naar verwachting gaat ontwikkelen (zie figuur 2). Nadat op deze manier is vastgesteld wat de status van de sport is, wordt de potentie van de sport beoordeeld aan de hand van vijf criteria (zie tabel 1): 1) Past de sport bij de bestaande waarden en behoeften? 2) Is de sport een verbetering ten opzichte van het bestaande aanbod? 3) Is de sport eenvoudig te begrijpen en te gebruiken? 4) Is de sport goed zichtbaar voor anderen? en 5) Is de sport relatief eenvoudig uit te proberen? Een sport die aan deze kenmerken voldoet heeft potentie om populair te worden. Het kan dan voor een vereniging de moeite waard zijn om er in te investeren. Het Mulier Instituut heeft op deze manier de status en potentie van vier nieuwe sporten in kaart gebracht, te weten padel, beachvolleybal, boulderen en airsoft.

TABEL 1
SUCCEFACTOREN PADEL

Factor	Padel
Past de sport bij de bestaande waarden en behoeften?	++
Is de sport een verbetering t.o.v. het bestaande aanbod?	++
Is de sport eenvoudig te begrijpen en te beoefenen?	+
Is de sport goed zichtbaar voor anderen?	--
Is de sport relatief eenvoudig uit te proberen?	++

-- slecht,
 - matig,
 + goed,
 ++ uitstekend

Bron: Hoeijmakers en Romijn, 2018.

doordat het karakter van het spel laagdrempelig is. Mensen die minder bedreven zijn in tennis vinden padel makkelijker om te spelen, doordat de padelbaan begrensd is en de bal terug stuiter. Ook spreekt het sociale aspect veel spelers aan. Padel wordt altijd twee tegen twee gespeeld. Doordat niveaueverschillen bij padel minder uitmaken, is het makkelijker om met familie of vrienden van wisselend niveau te spelen. Wel is de sport bij het grote publiek (nog) grotendeels onbekend. Hoewel ook steeds vaker niet-tennissers de padelbaan weten te vinden, is padel vooralsnog voornamelijk een spel dat door tennissers wordt gespeeld.

Meer dan alleen een accommodatie

Hoewel padel een sport met potentie is, moet het verbreden van het sportaanbod niet per definitie voor iedere vereniging met problemen als dé oplossing worden beschouwd. Of een nieuwe sport bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van een vereniging hangt af van in hoe-

verre de vereniging in staat is om de combinatie tussen hardware, orgware en software optimaal vorm te geven. Het aanleggen van een accommodatie (hardware) alleen is namelijk onvoldoende om het gebruik ervan te garanderen. Nieuwe sporten zijn relatief onbekend; dat vraagt inzet van de vereniging (orgware) om de sport te promoten bij leden en potentiële leden: mensen uitnodigen, demo's geven, de lokale pers opzoeken. Tot slot moet de vereniging activiteiten aanbieden (software) zodat mensen kunnen ervaren wat de sport inhoudt: lessen aanbieden, toernooitjes houden, een open instuif geven. Dit vraagt vrijwilligers en expertise vanuit de vereniging, en niet iedere vereniging, zeker niet als ze problemen heeft, is hiertoe in staat. Wel biedt de keuze voor padel verenigingen het voordeel dat twee sportbonden, zowel de NPB als de KNLTB, ondersteuning bieden. Bijvoorbeeld bij de aanleg van padelbanen, de organisatie van competitie en toernooien en de opleiding van trainers.